

Azərbaycan türk dünyasının birləşdirici gücüdür

Ölkəmizin təşəbbüsləri TDT-nin həm regional, həm də qlobal səviyyədə rolunu artırır

Soy kökümüzlə, tariximizlə, mədəniyyətimizlə, milli dəyərlərimizlə sıx bağlı olduğumuz türk xalqlarının, dövlətlərinin həmrəyliyinə hazırda tarixdəki ən yüksək zirvəyə yüksəlməsində Azərbaycanın xüsusi xidmətinin olduğu danılmaz həqiqətdir. Eyni zamanda əsası 15 il əvvəl ölkəmizin qədim diyarı Naxçıvanda qoyulan Türk Şurasının (indi Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT)) qlobal güc kimi müəyyənləşdirilməsində Prezident İlham Əliyevin şəxsi təşəbbüsləri əsas rol oynayır.

Hər zaman çıxışlarında - XXI əsr Türk dünyasının inkişafı əsri olmalıdır, - deyər vurğulayan dövlət başçısı "türk dünyası ailəsi"nin həmrəyliyinə daha da gücləndirilməsi istiqamətində əməli fəaliyyət göstərir.

Bu ilin yayında TDT-nin Şuşadakı qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə ölkəmizin başçısı məhz bu məqama toxunaraq bildirmişdi: "Türk Dövlətləri Təşkilatı dünya miqyasında güc mərkəzlərinin birinə çevrilməlidir. Biz böyük coğrafi məkanı əhatə edirik, üzv ölkələrdə müsbət demografik dinamika müşahidə olunur, hərbi potensialımız döyüş meydanlarında özünü dəfələrlə göstərmişdir".

Azərbaycanın töhfələri

2009-cu ildən - yarandığı dövrdən ötən müddət ərzində TDT-nin güclənməsi, qarşısına qoyduğu məqsəd və hədəflərə çatması üçün ölkəmiz xüsusi səylər göstərmişdir. Təşkilata sədrliyi dövründə Azərbaycan türk dövlətləri arasında əlaqələrin daha da genişlənməsi üçün yeni təşəbbüslərlə çıxış edib.

Ölkəmiz Vətən müharibəsində və antiterror tədbirlərində qazandığı möhtəşəm zəfərlərlə türk birliyinin güclənməsinə misilsiz töhfələr verdi. Ümumilikdə türk dünyası adına çalınan qələbə kimi tarixə həkk olunan Qarabağ Zəfəri türkdilli xalqların qürur mənbəyinə çevrildi. Təsədüfi deyildi ki, TDT-nin Əməkdaşlıq Şurasının İstanbulda keçirilən VIII Zirvə Görüşü zamanı Prezident İlham Əliyev Türk Dünyasının Ali Ordeninə layiq görüldü.

TDT-nin Şuşada qeyri-rəsmi Zirvə görüşünün keçirilməsi, həmin zaman Qarabağ Bəyannaməsinin imzalanmasının isə xüsusi rəmzi mənası oldu.

Ötən gün Qırğızıstanın paytaxtı Bişkekə keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət Başçıları Şurasının iclasında çıxışı zamanı Şuşada imzalanmış Qarabağ Bəyannaməsinin əməkdaşlığın daha da dərinləşməsinə töhfə verdiyini bildiren Prezident İlham Əliyev dedi ki, Azərbaycan Türk Dövlətləri Təşkilatının möhkəmlənməsi istiqamətində söyləyərini bundan sonra da davam etdirəcək.

Azərbaycan lideri onu da söylədi ki, Türk Dövlətləri Təşkilatının mövcud büdcəsi qarşıya qoyulan hədəflərin həyata keçirilməsi üçün yetərli deyil: "Ümid edirəm ki, Azərbaycanın Türk Dövlətləri Təşkilatının Katibliyinə 2 milyon və Ağsaqqallar Şurasına 100 min ABŞ dolları məbləğində maliyyə dəstəyi təşkilatın potensialının daha da güclənməsinə töhfə verəcək".

Azərbaycanın Türk Dövlətləri Təşkilatı ilə bağlı gördüyü işlər, irəli sürdüyü ideyalar və təşəbbüslər təşkilatın gələcək inkişafı üçün yol xəritəsinin nədən ibarət olacağını da aydın şəkildə ortaya qoyur. Sözün əsl mənasında TDT-nin lokomotivi - aparıcı gücü rolunu oynayan Azərbaycanın təşəbbüsü - Orta dəhliz layihəsi türk dünyası ölkələrinin birliyinə əvəz olunmaz töhfədir. Respublikamız dəhlizin inkişafı və səmərəliliyi məqsədilə öz ərazisində zəruri infrastrukturunu təmin edir. Orta dəhlizin tərkib hissəsi olan Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun illik ötürücülük qabiliyyəti Azərbaycanın sərmayələri hesabına 1 milyon tondan 5 milyon tona qədər artıb. Azərbaycan eyni zamanda Ələt Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının illik ötürücülük qabiliyyətini ildə 15 milyon tondan 25 milyon tona çatdırmaq niyyətindədir. Ölkəmiz hazırda dəmir yolu daşımalarının həcmindən ildə 15 milyon tona qədər artırılması üzər-

rində işləyir, zərurət yaranarsa, bu rəqəm 30 milyon tona çatdırılacaq.

"Hazırda Orta dəhlizin rəqəmsallaşdırılması və ticarətin asanlaşdırılması istiqamətində bir sıra layihələr icra olunur", - deyər Dövlət Başçıları Şurasının iclasında çıxışı zamanı Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, bu layihələr logistika səmərəliliyinin artırılmasına və xərclərin azaldılmasına təsir edəcək.

Dövlətimizin başçısı onu da qeyd etdi ki, son dövrlər "Şərqi-Qərbi" nəqliyyat dəhlizi ilə Azərbaycan ərazisi üzrə daşımalar daha da artıb. Belə ki, 2023-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə, 2024-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında üzv və müşahidəçi dövlətlər ilə tranzit daşımalarının həcmində 15 faizə yaxın artım müşahidə edilir.

Qardaş həmrəyliyi

Vətən müharibəsi zamanı ölkəmizə siyasi, mənəvi dəstək duran türkdilli ölkələrin Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda həyata keçirilən quruculuq işlərinə töhfə vermələri də ölkələrimiz, xalqlarımız arasındakı qardaşlığa bariz nümunədir.

Məlumat üçün bildirək ki, Füzuli rayonunda Özbəkistan və Qazaxıstan tərəfindən məktəb və yaradıcılıq mərkəzi inşa edilərək istifadəyə verilib. Eyni zamanda Qırğızıstan tərəfindən Ağdamda bir məktəbin inşasına başlanılıb. Cəbrayıl rayonundakı bir məntəqədə isə Macarıstanın maliyyə dəstəyi ilə bir məktəb inşa ediləcək. Bunlar dost ölkələrin Azərbaycan xalqına hədiyyələridir.

TDT-nin Bişkekə keçirilən Dövlət Başçıları Şurasının iclasında Azərbaycanın öz suverenliyini tam bərpa etməsi, Ermənistanın 30 il davam edən işğal dövründə ərazilərimizdə 9 şəhərimizi və yüzlərlə kəndimizi tamamilə məhv etməsini iştirakçıların diqqətinə çatdıran Prezident İlham Əliyev söylədi ki, azad olunan ərazilərdə indi genişmiqyaslı yenidənqurma və bərpa layihələri həyata keçirilir, eyni zamanda, Böyük qayıdış proqramının icrası çərçivəsində keçmiş məcburi köçkünlər öz doğma yurdlarına geri dönlər: "Fürsətdən istifadə edərək Özbəkistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Macarıstanın dövlət və hökumət başçılarına azad olunmuş ərazilərdə qardaşlıq hədiyyəsi olan məktəbə və yaradıcılıq mərkəzinə, eləcə də tikiləcək məktəblərə görə bir daha təşəkkürümü bildirmək istədim".

Bir neçə gündən sonra Azərbaycan COP29 kimi beynəlxalq nüfuzlu tədbirə evsahibliyi edəcək. On gündən çox müddət ərzində Bakıda bəşəriyyəti narahat edən iqlim dəyişmələrinin aradan qaldırılması istiqamətində müzakirələr aparılacaq, çıxış yolları aranacaq, yeni çağırışlar ediləcək. Qırğızıstanda keçirilən sözügedən iclasda dövlətimizin başçısı xüsusi əminliklə vurğuladı ki, Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələr COP29 konfransının işində fəal iştirak edəcəklər.

Göründüyü kimi, dünyanın qütbləşdiyi, yeni geosiyasi bölgülər uğrunda savaqların başladığı hazırkı dövrdə türkdilli dövlətlərin birgəliyi, həmrəyliyi olduqca vacibdir. TDT-nin Bişkekə keçirilən Dövlət Başçıları Şurasının iclasında Prezident İlham Əliyev də məhz bu məqama vurğu etdi: "Hazırda dünyada artan təhlükələri nəzərə alaraq müdafiə, təhlükəsizlik və müdafiə sənayesi sahələrində əməkdaşlığımız böyük əhəmiyyət daşıyır".

*Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"*